

Izzivi zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v Posavju – ne samo romska, a tudi romska problematika

Andej Sotlar¹, Bernarda Tominc²

Občina je odgovorna za izvedbo marsikaterih naloge (tudi) s širšega področja varnosti, od organizacije redarske službe, civilne zaščite in gasilske službe do civilne obrambe. Poleg tega se občine vključujejo v reševanje problemov, ki jih povzročajo različni (varnostni) pojavi, ne glede na to, ali so za njihovo reševanje pristojne ali ne. To od njih ne nazadnje pričakujejo tako lokalno prebivalstvo kot država in širša javnost. Pri tem se predvsem župani srečujejo s številnimi izzivi, od (ne)pristojnosti ter pomanjkanja informacij za pravočasno in kakovostno odločanje do nerazumevanja in nesprejemanja njihovih stališč, odločitev in ukrepov s strani širše družbene skupnosti. Prispevek predstavlja študijo primera posavske (statistične) regije, ki je zaradi svojega geografskega položaja, bližine meje, energetske in prometne kritične infrastrukture in podobnih dejavnikov varnostno raznovrstna, kar je izziv tako za državne in lokalne organizacije pri zagotavljanju varnosti in reda ter zaščite in reševanja kot tudi za same župane. Ugotovitve študije temeljijo tudi na intervjujih z župani petih posavskih občin, zato omogočajo lažje razumevanje razmišljanja in ravnanja županov v primerih, ko se njihova občina sooči z nekim (varnostnim) izzivom, ki ga je treba rešiti, ne glede na to, kdo je za njegovo reševanje v resnici pristojen. Posebno dinamiko v varnostno stanje Posavja vnašata tudi migrantska in romska problematika. Slednja še zdaleč ni edini (varnostni) izziv, a je hkrati prepomembna, da bi jo lahko pristojne institucije ignorirale. Posavski župani zato podpirajo predlog zakonskih sprememb, ki so ga leta 2022 podali župani enajstih občin in ki naj bi prispeval k učinkovitejšemu reševanju romske problematike.

Ključne besede: Posavje, občine, župani, migrantska problematika, romska problematika, varnost

UDK: 351.78:323.15(497.433=214.58)

1 Namesto uvoda – vloga lokalnih skupnosti na širšem področju zagotavljanja varnosti

Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti je treba razumeti v najširšem pomenu, ki temelji na »človekocentričnem« pojmovanju in zaznavanju varnosti ter presega delovanje samo ene ali dveh služb. Z drugimi besedami, ni ključno, kaj država meni, da je (varnostni) problem, ampak tisto, kar kot takšno ocenijo v lokalni skupnosti (Sotlar, 2016; Tominc in Sotlar, 2024). Čeprav »Zakon o lokalni samoupravi (ZLS-UPB2)« (2007), ki je krovni zakon za delovanje občin, varnosti izrecno skorajda ne omenja (z njo lahko povežemo predvsem zadeve, ki se nanašajo na urejanje prometa v občini, opravljanje nalog občinskega redarstva, skrb za požarno varnost ter organiziranje pomoči in reševanja v primeru naravnih in drugih nesreč), imajo občine sorazmerno veliko

pristojnosti in obveznosti tudi na tem področju. Občina je resda temeljna samoupravna lokalna skupnost, ki samostojno ureja in upravlja zadeve, a hkrati izvršuje tudi naloge, ki so nanjo prenesene z drugimi zakoni. »Zakon o občinskem redarstvu (ZORed)« (2006) tako občini nalaga sprejetje občinskega programa varnosti, ta pa podrobneje določa vrsto in obseg nalog občinskega redarstva. Slednje skrbi za javno varnost in javni red na območju občine, pri čemer se največ ukvarja z nadzorom cestnega prometa, varovanjem cest in okolja, varnostjo na občinskih javnih površinah, varovanjem javnega premoženja, naravne in kulturne dediščine ter vzdrževanjem javnega reda in miru. Naloge občinskemu redarstvu določajo tudi nekateri drugi zakoni (na primer s področja cestnega prometa ali javnega reda in miru). Največ pristojnosti in nalog s širšega področja varnosti občini deluje »Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN-UPB1)« (2006). Te naloge se nanašajo predvsem na organiziranje, vodenje in izvajanje sistema zaščite, reševanja in pomoči v občini, med drugim tudi spremljanje nevarnosti, obveščanje in alarmiranje prebivalstva, organiziranje in opremljanje civilne zaščite, gasilskih enot ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč, mednarodno sodelovanje na tem področju in podobno. »Zakon o gasilstvu (ZGas-

¹ Dr. Andrej Sotlar, izredni profesor za varnostne vede, Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru, Slovenija. ORCID: 0000-0001-8678-4958. E-pošta: andrej.sotlar@um.si

² Bernarda Tominc, predavateljica, Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru, Slovenija. ORCID: 0009-0004-3973-5044. E-pošta: bernarda.tominc@um.si

UPB1)« (2005) določa, da je občina odgovorna za organiziranje, opremljanje in delovanje gasilstva kot obvezne javne službe, pri čemer gre predvsem za velike finančne obveznosti, ki nastajajo iz naslova opremljanja in delovanja poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot. Celo »Zakon o obrambi (ZObr-UPB1)« (2004) občinam oziroma županom nalaga določene dolžnosti in pristojnosti, ki se nanašajo predvsem na civilno obrambo, obrambne potrebe, delovno dolžnost, evakuacijo prebivalcev in podobno. Ko gre za prizadevanja na področju notranje varnosti, država sorazmerno veliko stavi na lokalne skupnosti. Tako vsaj izhaja iz nekaterih strateških dokumentov kot sta temeljni strateško-usmerjevalni dokument na področju varnosti »Resolucija o strategiji nacionalne varnosti RS (ReSNV-2)« (2019) in »Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (ReNPPZK24–28)« (2024). Slednja uvaja strategijo »krepitve subjektov lokalne samouprave pri zagotavljanju varnosti na občinski ravni«, katere nosilec je (ob sodelovanju številnih subjektov) Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije in katere uspešnost bo moč meriti z naslednjimi kazalniki: število ciljno usmerjenih preventivnih aktivnosti, število kaznivih dejanj, ki so jih naznanili organi lokalne skupnosti, povečan občutek varnosti in vzpostavitev geografskega kartiranja kriminalitete in prekrškov (tako imenovanih vročih točk). Navedena resolucija uvaja tudi strategijo »utrjevanja povezanosti z lokalnimi skupnostmi in drugimi subjekti pri zagotavljanju varnosti«, katere bistvo je zagotoviti redno prisotnost vodij policijskih okolišev med lokalnim prebivalstvom ter na ta način izboljšati vidnost in dostopnost policistov v lokalnem okolju. Nosilec strategije je policija, med sodelujočimi pa med drugimi najdemo tudi državljane in civilna združenja, ne pa tudi organov lokalne skupnosti, kar je sicer mogoče oceniti kot pomanjkljivost. Uspešnost strategije se bo merila z boljšimi dosežki preventivnega dela policije in odkrivanja kaznivih ravnanj v policijskem okolišu v primerjavi s prejšnjim petletnim obdobjem in pokritostjo vseh policijskih okolišev z vodji policijskih okolišev ter številom vodij in njihovih namestnikov.

Še več in natančnejše sedanje in prihodnje naloge lokalnih skupnosti na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami opredeljuje »Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2024 do 2030 (ReNPVNDN24–30)« (2024), pri čemer razgrinja tudi finančno in kadrovsko omejenost manjših občin, ko gre za organizacijo in financiranje sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Vsekakor je mogoče domnevati, da lahko občine s svojimi zakonskimi pristojnostmi in lokalnim poznavanjem posebnih varnostnih izzivov učinkovito prispevajo k reševanju varnostnih problemov. Kot posebna in zelo kompleksna je

v zadnjih letih (z vreliščem v letu 2024) predvsem v občinah jugovzhodne Slovenije postala pomembna tudi romska problematika. Ta je posledica nakopičenih problemov, ki bistveno presegajo varnostno vprašanje, toda zaradi počasnega ali neuspešnega reševanja pogosto kulminira kot varnostni problem in kot takšnega ga širša družba tudi najprej (in najraje) zazna.

Ker se občine po velikosti, kadrovskih in materialnih zmogljivostih ter glede varnostne problematike razlikujejo, ni nepomembno, kako župani razumejo in obravnavajo varnost, varnostne pojave in probleme v občinah, ki jih vodijo. Tisto, kar je uradna ocena stanja varnosti in njenega zagotavljanja na državni ravni, namreč ne velja vedno tudi za občine ali regije. Te se – čeprav v Sloveniji še nimamo pokrajin kot političnoupornih entitet in govorimo samo o statističnih regijah – vse pogostejše pojavljajo in nastopajo kot zakrožene in sorazmerno usklajene entitete, tudi ko gre za varnostno problematiko. Zato po svoje preseneča, da ni na voljo več »regionalnih varnostnih študij«, ki bi za referenčni subjekt varnosti vzele regijo, kot so na primer to naredili nekateri avtorji za Pomurje (Eman in Bulovec, 2021; Eman idr., 2019, 2024). Posavje, ki je predmet našega tokratnega zanimanja, je zaradi svojega geografskega položaja, bližine meje, energetske in prometne kritične infrastrukture ter lokalno posebne varnostne problematike varnostno heterogena, hkrati pa imajo občine v regiji v odnosu do pristojnih državnih organov in političnih odločevalcev vse pogostejše izdelana in usklajena stališča. To pa pomeni novo kakovost v sicer zelo razdrobljeni krajini 212 lokalnih skupnosti v Sloveniji.

V prispevku predstavljamo varnostno pomembne značilnosti posavske regije in izsledke raziskave, ki smo jo izvedli med župani posavskih občin glede njihovega razumevanja zagotavljanja varnosti. Glede na to, da se vsaj dve občini na dnevni ravni srečujeta tudi z varnostnimi izzivi, ki jih prinaša romska problematika, kar vpliva tudi na (ne)zadovoljstvo občanov, ki od županov pričakujejo ukrepanje, prispevek obravnava tudi to tematiko, pretežno s predstavitvijo (preventivnih) ukrepov dveh občin in policije na območju Policijske uprave Novo mesto, kamor spadajo štiri od šestih posavskih občin. Kljub temu ali prav zato tega prispevka nikakor ne gre razumeti v smislu sekuritizacije romske problematike, ampak samo kot analitični prispevek k boljšemu razumevanju izzivov, s katerimi se soočajo nekatere občine pri zagotavljanju prijetnega in varnega okolja za življenje in delo vseh in vsakogar v lokalni skupnosti.

2 Nekatere značilnosti regije Posavje

2.1 Geografske, demografske in infrastrukturne danosti in omejitve

Posavsko statistično regijo sestavlja šest občin: Radeče, Sevnica, Mestna občina Krško, Kostanjevica na Krki, Brežice in Bistrica ob Sotli. Površina regije je 968 km², kar pomeni, da je druga najmanjša regija v Sloveniji, saj obsega le 4,8 odstotka slovenskega ozemlja. V Posavju živi 75.974 prebivalcev (3,6 odstotka prebivalstva Slovenije), zato velja za manj poseljeno regijo (četrto mesto), z gostoto naseljenosti 78,5 prebivalca na km² (slovensko povprečje je 104,6). Stopnja delovne aktivnosti v regiji je 70,7-odstotna (pri moških 75,8-odstotna, pri ženskah pa 64,9-odstotna – najvišja razlika med spoloma v Sloveniji). Delež delovnih migrantov v druge regije presega 36 odstotkov, kar je tretji najvišji delež v državi. Povprečna mesečna neto plača na zaposleno osebo v letu 2023 znaša 1.385,19 evra, kar je za 60 evrov oziroma 4 odstotke manj od slovenskega povprečja. BDP na prebivalca v regiji znaša 24.729 evrov (18 odstotkov manj od slovenskega povprečja). Kljub temu je splošno zadovoljstvo z življenjem v regiji nad povprečjem Slovenije in znaša 7,8. Stopnja tveganja revščine je 11,1-odstotna, kar je med najnižjimi v državi, prav tako pa je med najnižjimi tudi stopnja tveganja socialne izključenosti, ki je 12,3-odstotna. Število obsojenih oseb na 1000 prebivalcev je 2,8, kar je drugo največje število v Sloveniji. Količina komunalnih odpadkov na prebivalca znaša približno 511 kg, kar je za 7 kg manj od slovenskega povprečja (Statistični urad Republike Slovenije, n. d.).

Posavje je v slovenski javnosti prisotno precej bolj, kot bi sklepali po njegovih statističnih podatkih. Gre namreč za regijo, za katero so značilni predvsem trije dejavniki, in sicer energetska in prometna infrastruktura ter državna meja. Vsak od njih pomeni določeno kakovost, a hkrati tudi izziv, ki po pomenu presega meje občin in regije kot celote (Tominc in Sotlar, 2022).

V Posavju je tako kar pet hidroelektrarn, nuklearna elektrarna in termoelektrarna, zato bi lahko rekli, da gre za eno najmočnejših regij glede zagotavljanja energetske varnosti, saj se v Posavju proizvede (brez upoštevanja sončnih elektrarn) okrog 45 odstotkov električne energije v Sloveniji; to zadošča za pokrivanje več kot 20 odstotkov njenih potreb (Hidroelektrarne na Spodnji Savi, n. d.; La. Da., 2022; Nuklearna elektrarna Krško, n. d.). Skozi Posavje teče pomembna prometna kritična infrastruktura, to je deseti evropski prometni koridor, ki je glavna železniška in avtocestna povezava med Srednjo Evropo in Zahodnim Balkanom (Vrčko idr., 2017). Poleg tega je v tej regiji edino vojaško letališče v Sloveniji (Slovenska vojska, n. d.). Kar štiri posavske

občine so obmejne, v Posavju namreč poteka 134 km državne meje (7,2 odstotka), vsa z Republiko Hrvaško (Geodetska uprava Republike Slovenije, 2023). V Posavju sta bila pred vstopom Hrvaške v schengensko območje največja mednarodna mejna prehoda iz Slovenije v smeri Zahodnega Balkana: Dobova (železnica) in Obrežje (avtocesta). To območje je bilo tudi najbolj povezano z varnostno problematiko v tako imenovani migrantski krizi leta 2015. Poleti 2024 je bil na Obrežju vzpostavljen Center za registracijo in obravnavo tujcev, ki so nedovoljeno prestopili državno mejo (Al. Ma., 2024).

Vsa navedena objektivna dejstva in danosti sooblikujejo varnostno okolje in vsaj posredno vplivajo na varnostne izzive posavske regije. Zgodovinsko gledano, so bili ti izzivi najpogostejše povezani z nenadzorovanimi prehodi državne meje, begunci in drugimi nekontroliranimi oblikami množičnih migracij ter v novjšem času z incidenti, povezanimi z romsko skupnostjo, na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami pa s poplavno in potresno ogroženostjo ter potencialno nevarnostjo jedrske nesreče.

2.2 Institucionalno-varnostne zmogljivosti regije

Regija za vse naštetu potrebuje določen institucionalni (varnostni) okvir. Tako v kontekstu zagotavljanja notranje varnosti večji del regije spada na območje odgovornosti Policijske uprave Novo mesto, dve občini – Radeče in Bistrica ob Sotli – pa na območje Policijske uprave Celje (Odllok o ustanovitvi, območju in sedežu policijskih uprav v Republiki Sloveniji, 2023; Policija, n. d. a., n. d. b.). Podobno je s pristojnostjo upravnih enot (UE) v posavski regiji: poleg UE Sevnica, UE Brežice in UE Krško (ki pokriva tudi območje Občine Kostanjevica na Krki) sta prisotni tudi UE Laško (pristojna za Občino Radeče) in UE Šmarje pri Jelšah (pristojna za Občino Bistrica ob Sotli) (Uredba o teritorialnem obsegu upravnih enot v Republiki Sloveniji, 1994). V istih krajih, kjer so sedeži navedenih UE, so tudi splošne policijske postaje (PP), ki pokrivajo navedene občine (v Radečah in Kostanjevici na Krki ni policijskih postaj, temveč sta tam policijski pisarni, ki ju upravljata PP Laško oziroma PP Krško). Na Obrežju (Jesenice na Dolenjskem) je sedež Policijske postaje za izravnalne ukrepe Novo mesto, v Brežicah pa Policijske postaje vodnikov službenih psov Novo mesto. Na območju Posavja delujejo tudi Policijska postaja za izravnalne ukrepe Celje ter prometni policijski postaji obeh navedenih policijskih uprav (Policija, n. d. b., n. d. c.).

Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami območja posavskih občin spadajo pod pristojnost dveh izpostav Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR, n. d. a., n. d. b.): občini Radeče in Bistrica ob Sotli pod Izpostavo URSZR Celje, Sevnica, Mestna občina Krško,

Kostanjevica na Krki in Brežice pa pod Izpostavo URSZR Brežice. Bistveni del sistema zaščite, reševanja in pomoči v Posavju sestavljajo prostovoljna gasilska društva (78) in poklicna gasilska enota (Gasilska zveza Brežice, n. d.; Gasilska zveza Krško, n. d.; Gasilska zveza Sevnica, n. d.; Gasilska zveza Šmarje pri Jelšah, n. d.; Občina Kostanjevica na Krki, n. d.; Občina Radeče, n. d.; Poklicna gasilska enota Krško, n. d.).

2.3 Kazniva ravnanja na območju Policijske uprave Novo mesto

Večina varnostne problematike v Posavju se zgodi na območju Policijske uprave (PU) Novo mesto, nanaša pa se (poleg migrantske problematike) na kriminaliteto in kršitev predpisov o javnem redu in miru. V tabeli 1 so predstavljeni podatki o prijavljenih kaznivih dejanjih po posavskih policijskih enotah za obdobje 2014–2023. Tako je PP Brežice v desetih letih obravnavala 4.379 kaznivih dejanj, z največ primeri v letu 2023 (612). PP Krško je v istem obdobju obravnavala 6.533 kaznivih dejanj, z največ primeri v letu 2020 (759). PP Sevnica pa je obravnavala 2.393 kaznivih dejanj, z največ primeri v letu 2014 (272) (Policijska uprava Novo mesto, 2024).

Tabela 2: Kazniva dejanja zoper premoženje (Policijska uprava Novo mesto, 2024)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj				
	2019	2020	2021	2022	2023
poškodovanje tuje stvari	249	284	262	281	337
velika tatvina	933	927	572	608	699
tatvina	1.369	1.467	1.432	1.585	2.104
rop	15	8	10	7	11
roparska tatvina	9	14	2	14	11
zatajitev	131	103	72	96	93
goljufija	261	293	256	267	350
požig	16	10	4	7	8
druga kazniva dejanja	85	87	59	53	56
Skupaj	3.068	3.193	2.669	2.918	3.669

Tabela 1: Število kaznivih dejanj po policijskih enotah (Policijska uprava Novo mesto, 2024)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Skupaj
PP Brežice	477	468	374	348	388	452	351	469	440	612	4.379
PP Krško	680	568	599	622	623	673	759	643	631	735	6.533
PP Sevnica	272	239	257	208	255	235	246	189	220	272	2.393
PMP Dobova	18	21	40	11	9	9	4	12	7	–	131
PMP Obrežje	497	239	213	204	185	204	106	366	122	–	2.136
Skupaj	1.944	1.535	1.483	1.393	1.460	1.573	1.466	1.679	1.420	1.619	15.572

Velika večina kaznih dejanj se nanaša na kazniva dejanja zoper premoženje. Med temi kaznivimi dejanji se je policija na območju PU Novo mesto najpogosteje soočala s tatvinami, katerih število se je povečalo s 1369 v letu 2019 na 2104 v letu 2023; velikimi tatvinami, število katerih je nihalo, z najnižjim številom 572 v letu 2021 in najvišjim 933 v letu 2019. Med najbolj izstopajočimi naj navedemo še kazniva dejanja poškodovanja tuje stvari, število katerih se je povečalo z 249 v letu 2019 na 337 v letu 2023 (tabela 2).

Število kršitev predpisov o javnem redu in miru na območju PP Brežice je močno naraslo v letu 2020 (1.062) in doseglo vrhunec v letu 2021 (1514), nato pa upadlo na 751 v letu 2023. Na območju PP Krško je število kršitev močno naraslo v letu 2021 (1.236) in nato upadlo na 430 v letu 2023. Na območju PP Sevnica je število kršitev močno naraslo v letu 2020 (448) in nato upadlo na 191 v letu 2023 (tabela 3).

Tabela 3: Kršitve predpisov o javnem redu po policijskih enotah (Policijska uprava Novo mesto, 2024)

Enota, ki je kršitev obravnavala	Število kršitev										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Skupaj
PMP Dobova	15	20	10	18	35	59	15	14	8	0	194
PMP Obrežje	85	184	142	217	125	109	653	255	24	0	1.794
PP Brežice	338	317	299	336	308	303	1.062	1.514	1.101	751	6.329
PP Krško	510	444	490	490	457	475	784	1236	457	430	5.773
PP Sevnica	156	134	189	179	163	165	448	344	164	191	2.133
Skupaj	1.104	1.099	1.130	1.240	1.088	1.111	2.962	3.363	1.754	1.372	16.223

3 Romska problematika kot poseben (varnostni) izziv?

Čeprav romska problematika še zdaleč ni samo varnostno vprašanje, si ne moremo zatiskati oči pred dejstvom, da ima tudi varnostno komponento, o čemer ne nazadnje poročajo tako župani kot policijska poročila. Zato smo v letnih poročilih policijskih uprav, ki delujeta v Posavju, iskali podatke, ki se navezujejo na navedeno problematiko za obdobje zadnjih petih let. Glede na to, da PU Celje v poročilih ne obravnava romske problematike, smo analizirali poročila za celotno Slovenijo in PU Novo mesto.

3.1 Dejavnost policije na področju romske problematike za celotno Slovenijo: analiza ukrepov (2019 – prvo polletje 2024)

Sobivanje z romsko skupnostjo prinaša številne izzive, ki zahtevajo celoviti pristop različnih deležnikov. Kljub potrebi po multidisciplinarnem pristopu ima policija pomembno (če ne celo ključno) vlogo pri zagotavljanju varnosti in izboljšanju sobivanja med romsko skupnostjo in preostalim prebivalstvom. Policija tako izvaja številne dejavnosti za obravnavo romske problematike, ki vključujejo preventivne in kurativne aktivnosti, pri čemer se zaveda pomena sodelovanja z različnimi deležniki v lokalnih skupnostih, v katerih so romske skupnosti postavile svoja domovanja.

Policija prispeva na področju ozaveščanja glede romske problematike, zato je izvedla številna usposabljanja za policiste in druge javne uslužbenke, ki se srečujejo z romsko skupnostjo. Leta 2019 je bilo izvedenih šest usposabljanj za policiste in štiri usposabljanja za druge javne uslužbenke (predvsem iz centrov za socialno delo). Leta 2020 (čas epidemije covid-19) je bilo izvedeno po eno usposabljanje za

policiste in javne uslužbenke. Leta 2021 sta bili izvedeni dve usposabljanji za uslužbenke Uprave za probacijo in dve usposabljanji policistov. Leta 2022 sta potekali dve usposabljanji za uslužbenke Centra za socialno delo Zasavje ter dve usposabljanji policistov. Leta 2023 se je to področje še krepilo, pripravljena so bila usposabljanja za zaposlene v Centru za socialno delo Celje in v osnovnih šolah v Celju ter 17 usposabljanj na osnovnih in srednjih šolah v Novem mestu. Izvedeni sta bili tudi dve usposabljanji policistov. V prvem polletju 2024 je bil izveden prvi tečaj romskega jezika, ki se ga je udeležilo 16 policistov iz Policijske uprave Ljubljana (Policija, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024a, 2024b).

Policija je stalni partner v Nacionalni platformi za Rome (SIFOROMA), katere namen je krepitev posvetovalnega procesa na področju socialnega vključevanja Romov s povezovanjem državnih in lokalnih odločevalcev, romske skupnosti in nevladnega sektorja (Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti, 2024b). Od leta 2019 do leta 2024 je policija tako sodelovala v SIFOROMA 3–6 (Policija, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024a, 2024b). Policija pri urejanju romske problematike sodeluje na posvetih, okroglih mizah, predavanjih in delovnih srečanjih še z Uradom za narodnosti, Centrom za izobraževanje v pravosodju, Komisijo Vlade Republike Slovenije za zaščito romske skupnosti, pododborom Državnega zbora Republike Slovenije za spremljanje romske tematike in delovnimi telesi Državnega sveta Republike Slovenije, Finančno upravo Republike Slovenije, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti, Splošno bolnišnico Novo mesto in tako dalje. Sestanki s predstavniki romskih skupnosti in druge dejavnosti se krepijo po letu 2021. Leta 2023 sta se v prizadevanja za reševanje romske problematike vključila tudi minister za notranje zadeve in generalni direktor policije, ki sta se srečala z župani občin Novo mesto, Črnomelj in Brežice (Policija, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024a, 2024b). Člani delovne skupine za delo policije v večkulturni družbi in s subkulturnimi skupi-

Andrej Sotlar, Bernarda Tominc: Izzivi zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v Posavju – ne samo romska, a tudi romska problematika

nami so bili vključeni v več zahtevnejših primerov mediacije v romskih skupnostih (Policija, 2021, 2022). Leta 2021 so zaposlili nove romske policiste, kar je imelo pozitivne učinke (Policija, 2022, 2023, 2024a). Policija pri reševanju problematike sodeluje tudi s številnimi nevladnimi organizacijami in s predstavniki civilnih iniciativ iz jugovzhodne Slovenije ter nekaterimi župani občin, na območju katerih so romska naselja (Policija, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024a, 2024b).

Povprečno je bilo v letih od 2011 do 2023 v Sloveniji na leto izvedenih 173 ukrepov policije v zvezi z romsko problematiko (tabela 2). Poleg tega je bilo opravljenih 6.407 preventivnih dejavnosti v letu 2022 in 6.123 preventivnih dejavnosti v letu 2023 na podlagi Akcijskega načrta za vzdrževanje javnega reda in miru na območjih z večletno skupnostjo (Policija, 2023, 2024a).

3.2 Dejavnost na področju romske problematike v Policijski upravi Novo mesto: analiza ukrepov (2019–2023)

PU Novo mesto se sooča z različnimi varnostnimi izzivi, zlasti v romskih naseljih. Varnostna problematika vključuje poročila o čezmernem hrupu (glasba), kurjenju nevarnih odpadkov, vožnji z vozili v naravnem okolju, domačih živalih na cesti in streljanju z orožjem, kar je še posebej moteče in nevarno za okoliške prebivalce. Poleg tega so pogoste tatvine poljščin, drv v gozdu in z dvorišč hiš v okoliških vaseh (Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024). Za obvladovanje teh izzivov je ključna vsakodnevna prisotnost policistov v romskih naseljih in okoliških vaseh. Policijska uprava uporablja konjenico in helikoptersko opazovanje za nadzor varnostno obremenjenih območij (Policijska uprava Novo mesto, 2024). Poostreni nadzori vključujejo sodelovanje specializiranih enot drugih policijskih uprav in Generalne policijske uprave, inšpekcijskih služb in drugih institucij. Ti nadzori so mesečno načrtovani (Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024).

PU Novo mesto zaposluje dva policista z znanjem romskega jezika, ki se dnevno vključujeta v delo z Romi. Kadrovska pomoč vključuje dodatne motorizirane patrulje in pomoč drugih policijskih enot. Poleg patrulj, ki so vsakodnevno napotene na območja z romskimi naselji, aktivno vlogo v romskih naseljih opravijo vodje policijskih okolišev, ki so pri svojem delu redno prisotni v romskih naseljih in naseljih z večinskim prebivalstvom (Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024).

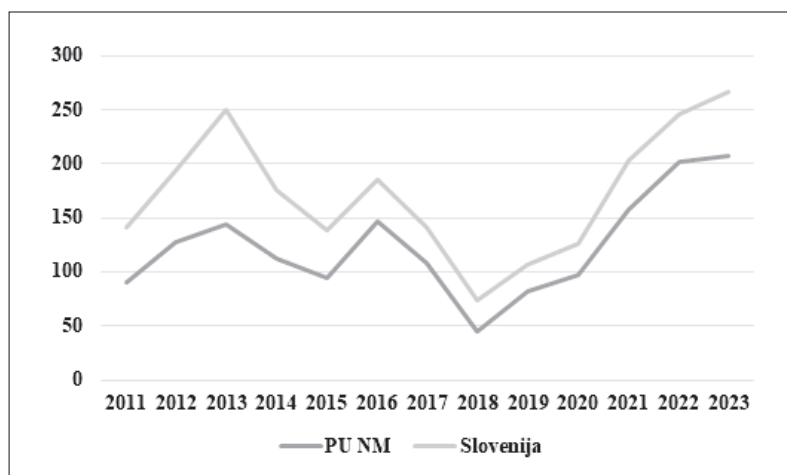
Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi je ključnega pomena. Policisti se udeležujejo sestankov s prebivalci vasi v neposredni bližini romskih naselij ter sestankov z drugimi pristojnimi

službami in organi lokalnih skupnosti, kot so varnostni sosveti in sveti krajevnih skupnosti. Aktivno sodelujejo pri pripravi strategij in predlagajo rešitve s področja urejanja bivanjskih in drugih razmer Romov (Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024).

PU Novo mesto stanje varnosti na območjih z romsko skupnostjo vsak mesec tudi statistično spremlja (tako imenovana statistična varnost), na podlagi zaznanih odstopanj pa se izvajajo ukrepi za povečanje aktivnosti za zagotavljanje varnosti na teh območjih. Izvajajo se tudi poostreni nadzori v določenem obdobju, ko je mogoče pričakovati več odklonskih pojavov (novo leto, drugi prazniki) (Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024). Poudarek je tudi na potrebi po zakonodajnih spremembah za izboljšanje stanja, saj veljavna zakonodaja prispeva k pojavu neprijavljanja prekrškov in kaznivih dejanj (Policijska uprava Novo mesto, 2023).

Preventivne aktivnosti vključujejo organizacijo sestankov z vaščani, delovanje delovne skupine za zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja na območjih z romskimi naselji, usmerjanje in usklajevanje dela policijskih postaj, na območju katerih so romska naselja, izvajanje delavnic ter svetovanje in opozarjanje za preprečevanje negativnih posledic streljanja in nelegalne uporabe pirotehničnih izdelkov (Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024).

Graf 1 prikazuje gibanje števila policijskih ukrepov v zvezi z romsko problematiko na ravni celotne Slovenije in na ravni PU Novo mesto. Po letu 2018 je jasno prepoznaven trend naraščanja števila ukrepov tako na državni kot na lokalni ravni. Razlogov nismo posebej raziskovali, domnevamo pa lahko, da so lahko posledica tako slabšanja stanja na terenu kot večje iniciativnosti policije ali pa obojega.



Graf 1: Preventivno in policijsko delo v skupnosti (Policija, 2023, 2024a; Policijska uprava Novo mesto, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024)

V tabeli 4 so prikazani preventivni in drugi ukrepi policije na območju PU Novo mesto in celotne Slovenije v daljšem obdobju.

Tabela 4: Preventivni in drugi ukrepi policije v zvezi z romsko problematiko 2011–2023 (Policija, 2023, 2024a; Policijska uprava Novo mesto, 2023, 2024)

Leto	Ukrepi PU Novo mesto	Ukrepi na ravni Republike Slovenije
2011	90	141
2012	127	194
2013	144	250
2014	113	176
2015	94	129
2016	147	185
2017	108	141
2018	45	74
2019	82	107
2020	97	126
2021	158	204
2022	202	246
2023	207	267
Skupaj	1.614 (71,7 %)	2.250 (100 %)

PU Novo mesto je sorazmerno močno obremenjena z romsko problematiko v primerjavi s celotno Slovenijo in prevzema večji delež ukrepov glede na vse ukrepe, izvedene v

Sloveniji. V zadnjih 13 letih je bilo povprečno 71,7 odstotka ukrepov, povezanih z romsko skupnostjo, izvedenih na območju PU Novo mesto (na primer leta 2022 celo 82,1 odstotka). Ti ukrepi obsegajo sestanke, neformalne razgovore, svetovanja, usposabljanja in opozarjanja, ozaveščanja o posameznih problemskih dogodkih ter neposredne dejavnosti z romsko skupnostjo na terenu. V povprečju je bilo v letih od 2011 do 2023 na območju PU Novo mesto na leto izvedenih 124 ukrepov policije v zvezi z romsko problematiko.

3.3 Reševanje romske problematike v lokalnih skupnostih Posavja – strategiji Mestne občine Krško in Občine Brežice

Z vidika vse bolj perečega vprašanja integracije Romov in z namenom koordiniranega odziva vseh deležnikov je bila leta 2020 ustanovljena vladna medresorska delovna skupina za obravnavo romske problematike, v kateri so predstavniki vlade, ministrstev, lokalnih skupnosti in Sveta romske skupnosti Republike Slovenije. Skupina si prizadeva za celovito reševanje romske problematike, kar vključuje usmerjanje in povezovanje pristojnih ministrstev, občin, ožjih lokalnih skupnosti ter romskih skupnosti (Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti, 2024a). V Deseto poročilo Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji (Vlada Republike Slovenije, 2023) sta v poročilu iz posavske regije vključeni Mestna občina Krško, ki ima romskega svetnika in ustanovljeno delovno telo občinskega sveta, in Občina Brežice. Urad za narodnosti drugih občin posavske regije ni pozval k poročanju.

Mestna občina Krško je leta 2018 sprejela strategijo reševanja romske problematike, ki jo je pripravila multidisciplinarna

projektna skupina, sestavljena iz predstavnikov različnih institucij in predstavnikov romske skupnosti. V skladu z navedeno strategijo izvajajo več aktivnosti – od socialnih do infrastrukturnih in drugih (leta 2022 je vrednost projektov znašala 234.916,50 evra). Socialni ukrepi v letu 2022 so bili usmerjeni predvsem v reševanje stanovanjskih težav romskih družin, vključevanje romskih otrok v dvojezični vrtec in organiziranje prevozov šoloobveznih otrok v šole. Občina je sofinancirala tri javne delavce za področje izobraževanja in socialne vključenosti Romov ter izvedla delavnice za mlajše otroke, treninge nenasilne komunikacije in medvrstniških odnosov, šolo za starše, delavnice za zdrav življenjski slog, prepoznavanje odvisnosti in medgeneracijske ustvarjalne delavnice. Občina je namenila sredstva tudi za prevoze humanitarne pomoči in nakup novoletnih daril za romske otroke ter pokrivanje stroškov delovanja občinskega svetnika. V programu ukrepov za Rome je tudi delovanje Sveta za sobivanje. Med infrastrukturnimi ukrepi velja omeniti izgradnjo malih čistilnih naprav za romska naselja in odstranitev črnih odlagališč odpadkov. Opravljena pa sta bila tudi deratizacija in odlov potepuških psov v romskem naselju (Vlada Republike Slovenije, 2023).

Tudi Občina Brežice je sprejela Strategijo reševanja romske tematike za obdobje 2022–2030 (Občina Brežice, 2022), v katero so vključeni ukrepi za večjo vključenost romske skupnosti. Od takrat so bili izvedeni različni ukrepi na področju urejanja prostorske problematike romskih naselij in za izboljšanje bivalnih razmer pripadnikov romske skupnosti (ureditev lastniških razmerij, ocena vrednosti zemljišč, občinski podrobni prostorski načrt). Na področju vzgoje in izobraževanja delajo predvsem na področju dviga izobrazbene ravni pripadnikov romske skupnosti in štipendijske politike (romski pomočnik, šolske potrebščine, pomoč pri socializaciji, učna pomoč). Občina Brežice je sofinancirala projekte za ohranjanje romskega jezika in učenje slovenskega jezika (bralne, pevske delavnice), obdareitev romskih otrok, promocije zdrave prehrane in obeležitev svetovnega dneva Romov (Vlada Republike Slovenije, 2023).

4 Varnostni izzivi v Posavju – stališča županov

4.1 Metodološki pristop

Ker nas je zanimalo, kako (široko) župani kot vodje svojih lokalnih skupnosti razumejo varnost in z njo povezano problematiko, smo z župani občin Sevnica, Bistrica ob Sotli, Kostanjevica na Krki, Brežice in Mestne občine Krško med 19. junijem in 9. septembrom 2024 opravili polstrukturirane intervjuje.³ Zastavili smo jim pet sklopov vprašanj, pri čemer

³ Župane oziroma predstavnike občin smo že večkrat vključili v naše raziskave. V letu 2024 so tako študijo opravili tudi Meško idr. (2024),

se je prva skupina vprašanj nanašala na samo razumevanje varnosti in značilnosti varnostne problematike v občini, na (ne) celovitost občinskih programov varnosti, na način pridobivanja podatkov za učinkovito sprejemanje odločitev na ravni občine ter odzivnost občanov tako v smislu iniciatorjev informacij in predlogov kot uporabnikov rešitev. Druga skupina vprašanj pa se je nanašala na značilnosti in posebnosti na področju varnosti v Posavju, sodelovanje in usklajevanje županov na področju varnosti ter na pričakovanja glede mogočih pristojnosti in odgovornosti, ki bi jo na področju varnosti lahko imele prihodnje pokrajine. Vsi intervjuvani župani so bili moški. Dva župana (Sevnica, Brežice) sta opravljala funkcijo že peti mandat, župan Bistrice ob Sotli četrti mandat, župan Kostanjevica na Krki prvega, vendar je bil pred tem dva mandata podžupan, vodil pa je tudi civilno zaščito, župan Krškega, ki je sicer opravljal funkcijo prvič, pa je pred tem tri desetletja poklicno deloval na področju varnosti. Drugi župani niso imeli izobrazbenih ali poklicnih izkušenj v povezavi z varnostjo. Intervjuji so trajali med 35 in 90 minut, z vsemi župani smo se srečali osebno, intervjuje smo z njihovo privolitvijo zvočno posneli in pozneje naredili dobesedne prepise. Ker je šlo za majhno število intervjujev (pet), s sorazmerno majhnim številom vprašanj, intervjuvani župani pa so zelo jasno izražali svoja stališča, smo za analizo intervjujev uporabili metodo sinteze, brez posebnih analitičnih orodij.

4.2 Stališča županov o varnostnih izzivih in njihovem reševanju

Glede razumevanja varnosti lahko ugotovimo, da intervjuvani župani varnost razumejo širše kot le vprašanje večje ali manjše prisotnosti kriminalitete ali nevarnosti. Široko pojmovanje varnosti v praksi pomeni, da je županom prvenstvena skrb za kakovost življenja prebivalcev v njihovi občini, ki jo želijo zagotavljati z različnimi mehanizmi (tudi varnostnimi), pri čemer se je treba zavedati omejitev občin, ko gre za njihove pristojnosti (Sotlar in Tominc, 2024). Župani so poudarili, da je stanje varnosti v njihovi občini stabilno, da pa določeni dogodki med prebivalstvo vnašajo nemir (na primer romska problematika, ilegalni prehodi meje in podobno), z njimi pa je dostikrat povezana tudi premoženjska kriminali-

ki so poročali o številnih dobrih praksah na področju zagotavljanja varnosti; te so najpogostejše nastale zaradi pogostih stikov, sodelovanja in dobrega komuniciranja med župani in občinsko upravo ter drugimi deležniki v lokalni skupnosti, med katerimi je seveda prednjačila policija, vendar so imele pomembno vlogo tudi druge institucije, ne glede na to, ali so vključene v delovanje varnostnih sosesetov in podobnih teles, ki jih najdemo v lokalnih skupnostih. Istega leta je tudi Dvojmoč (2024) opravil študijo med strokovnjaki in odgovornimi za zagotavljanje varnosti v slovenskih občinah, ki je pokazala, da tako po pomembnosti za zagotavljanje varnosti kot po dejanskem prispevku k varnosti v občini še vedno prednjači policija, vendar je zelo pomemben tudi prispevek prostovoljnih gasilcev.

teta. Določeno dinamiko prinaša tudi povečano priseljevanje delavcev in njihovih družin z Zahodnega Balkana ter njihovo počasno vključevanje v večinsko družbo (na primer albansko prebivalstvo). Posavje je bilo tradicionalno poznano po poplavih, ki so ponekod še vedno sorazmerno pogoste (na primer v Kostanjevici na Krki), medtem ko se je stanje v porečju Save izboljšalo. Kot nas je namreč opozorilo več županov, posavske hidroelektrarne niso pomembne samo v energetskega smislu, ampak tudi zaradi zagotavljanja poplavne varnosti, ki se je z izgradnjo elektrarn vidno izboljšala. Nobena razprava o varnosti oziroma ogroženosti tudi ne more mimo Nuklearne elektrarne Krško, saj njeno vplivno območje bistveno presega meje Mestne občine Krško, še posebej, ker se načrtuje izgradnja NEK 2.⁴ Tudi prisotnost vojaškega letališča Cerklje ob Krki (ob dejstvu, da je Slovenija članica Nata) pomeni za župane mogoče tveganje, še zlasti v kontekstu vojne v Ukrajini.

Občine se zelo angažirajo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter poleg civilne zaščite skrbijo za organizacijo in financiranje gasilske službe. Ob tem je vredno premisleka stališče enega od županov, da gre pri civilni zaščiti in gasilcih dostikrat za podvajanje sil in sredstev, kar je še posebej problematično za majhne občine, ki imajo te zmogljivosti zelo omejene. Težava so tudi izjemni dogodki, s katerimi se nekatere občine nikoli ne srečajo, druge pa taki dogodki zelo prizadenejo (na primer migrantska/begunska kriza 2015).

»Občina se je pol leta ukvarjala s stvarmi, ki sploh niso v njeni pristojnosti.« (župan 1)

Občinska redarska služba je večinoma organizirana v okviru medobčinskega inšpektorata kot skupnega prekrškovnega organa občinskih uprav občin, vendar tu ne gre za večje število redarjev. V povezavi z redarstvom je tudi občinski program varnosti, ki ga določa »ZORed« (2006). Župani se zavedajo, da je določena struktura programa predpisana, da jo tudi v njihovih občinah poskušajo uresničiti, se pa ne obremenjujejo preveč z (ne)celovitostjo teh programov (o čemer smo jih spraševali), ampak se posvečajo predvsem rešitvam v praksi.

Ko gre za reševanje zadev v praksi, nas je zanimala ocena županov o načinih pridobivanja podatkov za učinkovito sprejemanje odločitev. Tu se je pokazala določena neskladnost med tistim, kaj ljudje (in država) pričakujejo od županov in občin, in tistim, kar so njihove dejanske pristojnosti, da o njihovih zmogljivostih sploh ne govorimo. Čeprav so župani pohvalili sodelovanje z državnimi organi, predvsem pa z načelniki policijskih postaj, so poudarili tudi, da do mnogih informacij in podatkov, ki imajo lahko (ne)posreden vpliv na stanje varnosti v občini, ne

pridejo sistemsko, ampak bolj ad hoc, zaradi dobrih odnosov s predstavniki državnih organov oziroma drugih institucij (policija, centri za socialno delo, šole, zdravstveni domovi in podobno). Pri tem se zavedajo omejitev glede prenosa informacij, ki izhajajo iz pristojnosti občin, vendar po drugi strani poudarjajo, da jim to onemogoča, da bi tudi kot občina lahko včasih pravočasno komu pomagali. Ko gre za bolj strateško obravnavo problematike, si župani pomagajo tudi s posvetovalnimi telesi, na primer varnostnimi sosveti (ki sicer niso organizirani v vseh občinah), sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, določeno širino razumevanja varnosti pa kažeta tudi praksi Občine Sevnica, kjer deluje Socialno-varnostni svet, in Mestne občine Krško (kjer posebnega sosveta za varnost nimajo), a deluje Svet za sobivanje.⁵ Župani so v zvezi s posvetovalnimi telesi poudarili, da je ključno, da so v njih ljudje, ki so sposobni operativno delovati in reševati težave na terenu. Glede iniciativ občanov bi težko dejali, da je teh veliko. Po navadi se nanašajo na prometno varnost, določeno iniciativnost (tudi izražanje strahu) pa občani izkazujejo tudi v primeru bolj odmevnih incidentov (na primer v zvezi z Romi, ilegalnimi migranti in podobno).

Ko gre za vprašanja, ki se nanašajo na celotno regijo Posavje, so župani postregli z dokaj usklajenimi odgovori. Tako so podobno ocenili značilnosti in posebnosti na področju varnosti v Posavju. Župani se srečujejo tako formalno (na sejah Sveta regije Posavje) kot tudi neformalno (ad hoc ob različnih priložnostih), si izmenjujejo informacije ter usklajujejo stališča. Dokaj podobno so v perspektivi ocenili možnosti pokrajine, ko gre za njihove morebitne pristojnosti in »uporabnost« na področju zagotavljanja varnosti. Pri tem se je posebej izkazalo zavedanje, da (tudi v Posavju) obstajajo zelo velike razlike v velikosti in s tem povezane potrebe in še posebej zmogljivosti posameznih občin. Zato bi po mnenju županov država morala pokrajinam najprej določiti »vsebino« – torej kaj (in zakaj) naj bi počele –, potem pa na tej osnovi del nalog, pristojnosti in kadrov z državne ravni (ministrstev) prenesti na pokrajine. Šele potem bi lahko določene naloge in pristojnosti z občinske ravni prenesli na pokrajine. To bi za vse občine lahko prineslo racionalizacijo stroškov, predvsem za manjše pa tudi ključne strokovno-organizacijske rešitve, saj sta količina in kakovost kadrov na širšem varnostnem področju v takšnih občinah kritično majhna.

4.3 Stališča županov o romski problematiki – zahteven izziv, ki (več) ne dovoljuje brezbriznosti

Glede na to, da je bilo v času opravljanja intervjujev nekaj odmevnih dogodkov, v katerih so sodelovali pripadniki romske skupnosti,⁶ so se župani še nekoliko bolj odzvali na

⁴ Nuklearno elektrarno so župani navedli tako v smislu nevarnosti zaradi mogoče jedrske nesreče kot v smislu njenega namernega ogrožanja kot objekta kritične infrastrukture.

⁵ Gre za posebno delovno telo občinskega sveta za spremljanje položaja romske skupnosti.

⁶ Tak je bil na primer incident na osnovni šoli Velika Dolina v ob-

to problematiko, ne glede na to, ali je v njihovi občini posebej pereča ali ne. V nekaterih posavskih občinah namreč ni romskih naselij, zato se s problematiko, ki je z njimi povezana, ne srečujejo, vendar pa župani zelo dobro poznajo razmere in probleme v drugih občinah. Vsi skupaj v intervjujih tudi ne morejo mimo kriminalitete, katere akterji so pripadniki romske skupnosti, saj občinske meje tu nimajo nobene vloge.

»Če se malo pošalim – tudi če ne živijo pri nas, imajo pri nas nabavni trg.« (župan 2)

Poleg tega župani opažajo tudi spremembe pri vrstah deviantnih dejanj, ki so jih izvajali pripadniki romske skupnosti.

»Če je bilo to včasih na ravni krompirja in ostalega, je danes na ravni drog, orožja in avtomobilov.« (župan 2)

Glede na to, da je Posavje poznano po pridelavi sadja in zelenjave za trg, se na župane pogosto obračajo pridelovalci, ki jim s tem povezana kriminaliteta romske populacije na mesečni ravni povzroča veliko finančno škodo. O tem je na primer poročal eden od županov, ki je ocenil, da se zaradi takšnih in podobnih dejanj Romov med prebivalce naseljuje po eni strani občutek ogroženosti, po drugi strani pa nezadovoljstvo in ogorčenje. Župan se ob tem zaveda, da zadeva ni črno-bela in da je za boljše vključevanje pripadnikov romske skupnosti potrebno tudi zaupanje in sprejemanje večinskega prebivalstva, ki pa ga pogosto ni.

»Če izvem, da bo Rom prišel s kovčkom denarja, da bo kupil hišo sredi naselja, ki se prodaja, tega ne smemo dovoliti, to mora občina kupiti... Po drugi strani govorijo, da jih je treba integrirati, ampak ne na moj prag, lahko na vašega, na mojega pa ne, taki smo.« (župan 3)

O podobnih težavah, ko romska problematika presega vprašanje (ne)obstoja romskih naselij v občini in se nanaša na (ne)vključevanje romskih družin, ki se naselijo v določenem kraju, poroča vsaj še en župan.

»Če prideš nekam v drugo okolje, se poskušaš prilagoditi tistemu načinu življenja, tu je pa problem, da se Romi ne želijo prilagajati večini.« (župan 1)

Hkrati navede novo razsežnost težave, in sicer, da prihaja do povezovanja nekaterih Romov, predvsem mladostnikov, s pripadniki drugih skupin v lokalni skupnosti in skupaj izvajajo kazniva dejana, tudi v povezavi z drogo. Navedeni župan je zaradi vsega opisanega med vsemi intervjuvanimi župani izrazil tudi največjo zaskrbljenost glede varnostnih razmer v njegovi občini.

»Jaz sem prepričan, da se je stanje v naši občini bistveno poslabšalo, kar se varnosti tiče.« (župan 1)

čini Brežice junija 2024, ko je romski učenec napadel in hudo poškodoval drugega učenca, kar je v javnosti povzročilo veliko vznemirjenja in zgranzanja.

Intervjuji so po drugi strani pokazali, da župani posavskih občin izkazujejo razumevanje in solidarnost do županov in občin, ki/ko se srečujejo s posebno (varnostno) problematiko, kot je na primer romska problematika. Tako so podprli tudi predloge svojih kolegov iz enajstih slovenskih občin iz jugovzhodne Slovenije in Posavja (tudi Mestna občina Krško in Občina Brežice), ki so jeseni 2022 podali pobudo za spremembo zakonov s področja socialne varnosti, trga dela, javnega reda in miru ter voznikov. Predlagane spremembe so se nanašale na znižanje otroškega dodatka, kadar otrok po koncu osnovnošolskega izobraževanja ne nadaljuje izobraževanja v srednješolskih programih; izplačevanje otroškega dodatka enemu od staršev v obliki konkretnih dobrin, na podlagi naročilnice za konkretno blago, plačila posameznih računov in podobno, če Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport ugotovi, da učenec iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje pouka ali drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovnih šol; izplačevanje denarne socialne pomoči v naravi, če učenec iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje pouka ali drugih dejavnosti v osnovni šoli ali če ima upravičenec neplačan zapadel dolg; napotitev na zaposlitev na delovno mesto po šestih mesecih od vpisa v evidenco brezposelnih oseb; kaznovanje z globo za streljanje izven strelišča; izpolnjena osnovnošolska obveznost za pridobitev voznškega dovoljenja (R. R., 2023). Navedenim predlogom Vlada Republike Slovenije ni bila naklonjena, saj je napovedala svoje rešitve, ki jih – tako župani – v času intervjuvanja še ni bilo prepoznati.⁷ Župani so vsekakor prepričani, da v zvezi z romsko problematiko ne gre več zatiskati si oči in tudi ne molčati samo zaradi tako imenovane politične korektnosti.

5 Razprava

Ta študija ima zagotovo določene omejitve, največja je gotovo ta, da v njej niso sodelovali pripadniki romske skupnosti. Proučevanje romske problematike v Posavju pri načrtovanju študije namreč ni bila glavna motivacija raziskovalcev. Toda med samim raziskovanjem so se pokazale njene razsežnosti, ki jih ni bilo mogoče ignorirati, zato je v prispevku romska problematika zasedla osrednji del, nekatere ugotovitve pa celo omogočajo določeno stopnjo posplošitve. Zagotovo ne gre spregledati širine, s katero župani posavske regije gledajo na varnostna vprašanja, četudi razen enega od njih ne po izobrazbi ne po poklicnih delovnih izkušnjah ne prihajajo z varnostnega področja. Dolgoletne izkušnje županov po eni strani povečujejo verodostojnost njihovih stališč,

⁷ Del predlogov županov je bil izveden maja 2025 s sprejetjem nove Zakona o socialnovarstvenih prejemkih in Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, po katerih bo obiskovanje osnovne šole pogoj za prejemanje otroških dodatkov in denarne socialne pomoči v denarni obliki (Fajfar, 2025).

mnenj in pogledov o varnostni problematiki, po drugi strani pa pomembno prispevajo k temu, da občine začnejo reševati probleme izrazito konkretno, praktično, v cilj usmerjeno, v sodelovanju z drugimi lokalnimi deležniki, ki lahko pripomorejo k rešitvam, vse manj pa deklarativno ali samo izhajajoč iz občinskih programov varnosti, katerih (ne)celovitost županov (pretirano) niti ne moti.

Glede na izrečeno v intervjujih izkazuje Posavje določene »skupne varnostne značilnosti«, in te ga determinirajo bolj kot to, v kateri administrativni/upravni/ organizacijski enoti je trenutno posamezna občina, pa naj gre za upravne enote, policijske postaje in uprave ali izpostave URSZR. Čeprav slovensko prebivalstvo ne izkazuje veliko skrbi zaradi tujcev, ilegalnih migrantov in pripadnikov drugih etničnih skupin (Tominc in Sotlar, 2023), odločevalci na državni ravni ne smejo podcenjevati mnenj županov, ki v zadnjem času v svojih občinah opažajo spremembe tako v (s tem povezani) varnostni problematiki kot v zaznavanju varnostnih pojavov/težav med prebivalci, ki se jim pogosto »zdi«, da je najbolj akutna prav romska problematika. Četudi na takšen vtis morda vpliva tudi dejstvo, da si 41,4 odstotka prebivalcev Slovenije za svoje sosede ne želi imeti pripadnikov romske skupnosti (Toš, 2021), je to precej slaba tolažba in bolj zatiskanje oči pred resnico.

Po drugi strani ne moremo mimo dejstva, da so občine sprejele strateške in operativne ukrepe, kar so pričakovanja tudi mednarodne skupnosti (na primer Evropske komisije EU in Sveta Evrope) (Council of Europe, n. d., 2020; European Union Agency for Fundamental Rights, 2018; Organization for Security and Co-operation in Europe, 2010; Roma, Civil Monitor, 2023). Številne ukrepe izvaja tudi policija tako na državni kot na lokalni ravni. Na mestu je vprašanje, kakšno bi bilo stanje, če vseh teh ukrepov ne bi bilo, in ne samo, ali in kako ukrepi delujejo. Iz vseh poročil in intervjujev jasno izhajata potreba in odločenost po sodelovanju med različnimi subjekti v lokalni skupnosti. Sodelovanje med policijo, lokalno skupnostjo in romsko skupnostjo ne bo zagotovilo le splošne varnosti, ampak varnost vseh (javni red in mir, kriminaliteta), tudi pripadnikov romske skupnosti (nasilje nad Romi, izključenost, diskriminacija), zato bi si morali za varnost prizadevati vsi in iskati dobre rešitve. Uspesabljanja vseh deležnikov na področju nediskriminacije, vključevanja in pravnega reda so zagotovo dobra popotnica boljšemu jutri. Partnersko sodelovanje je prava (in edina) pot pri reševanju lokalnih problemov vseh vrst. Za policijo je to osnova za uspeh pri preprečevanju in preiskovanju kaznivih dejanj in diskriminacije ter zaščiti potreb in pravic različnih družbenih skupin (tako avtohtonega večinskega prebivalstva kot manjšin, kot je romska). Prizadevanja policije ne smejo biti izolirana oziroma osamljena, ampak morajo biti sestavni del (oziroma orodje) širše politike, ki jo je treba izvajati v partnerstvu z različnimi deležniki, kot so izobraževanje,

zdravstvo, cerkev, javni in zasebni sektor. Občine seveda pripomorejo z urejanjem prostora, spodbujanjem (financiranjem) nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo z opolnomočenjem in ozaveščanjem romskih skupnosti. Na ta način se da tlakovati pot do zaupanja, k normalizaciji odnosov (odprava napetosti) in predanosti pravnemu redu ter doseči legitimnost občin in policije v očeh splošne javnosti in romske skupnosti, ki se bo po drugi strani morala bolj zavedati tudi svojih (državljskih) obveznosti. Morda je to celo glavni očitke občanov tako romski skupnosti kot policiji in drugim državnim organom. Kdo in kako bo te občutke ovrgel, pa je prav poseben izziv, ki se samo pridružuje številnim drugim, ko gre za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. A za konec velja še enkrat opozoriti, da pri obravnavanju romske problematike ne gre iti v nobeno skrajnost – ne v njeno sekuritizacijo ne v njeno ignoranco!

Literatura

1. Al. Ma. (7. 8. 2024). Registracijski center na Obrežju je začel delovati. *MMC RTV Slovenija*. <https://www.rtvlo.si/slovenija/registracijski-center-na-obrezju-je-zacel-delovati/717369>
2. Council of Europe. (2020). *Strategic action plan for Roma and traveller inclusion (2020-2025)*. <https://rm.coe.int/coe-strategic-action-plan-for-roma-and-traveller-inclusion-en/16809fe0d0>
3. Council of Europe. (n. d.). *Governance and political participation: Securing inclusive public policies*. <https://www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/governance/-/political-participation>
4. Dvojmoč, M. (2024). Odgovornost za zagotavljanje varnosti v lokalnem okolju – mnenje odgovornih v slovenskih občinah. V G. Meško in R. Hacin (ur.), *10. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: mirna, varna in inkluzivna družba ter varnost v lokalnih skupnostih: (konferenčni zbornik)* (str. 101–110). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
5. Eman, K. in Bulovec, T. (2021). A case study of rural crime and policing in Pomurje region in Slovenia. *Journal of Rural Studies*, 85(1), 43–51.
6. Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2019). Policijska uprava Murska Sobota – primer dobre prakse policijskega dela v dobro skupnosti. *Varstvoslovje*, 21(3), 229–243.
7. Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2024). Intertwined rural and urban policing in the local communities of the Pomurje region in Slovenia. *Policing: An International Journal*, 47(3), 482–494.
8. European Union Agency for Fundamental Rights. (2018). *Working with Roma: Participation and empowerment of local communities*. Publications Office of the European Union. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-working-with-roma_en.pdf
9. Fajfar, S. (12. 5. 2025). Socialnih pomoči ne bo, če romski otroci ne bodo hodili v šolo. *Delo.si*. <https://www.delo.si/novice/slovenija/socialnih-pomoci-ne-bo-ce-otroci-ne-bodo-hodili-v-solo>
10. Gasilska zveza Brežice. (n. d.). *Društva*. <https://www.gasilskazveza-brevice.si/drustva.html>
11. Gasilska zveza Krško. (n. d.). *Društva v zvezi*. <https://gz-krsko.si/predstavitev-pgd/>
12. Gasilska zveza Sevnica. (n. d.). *Društva*. <https://gz-sevnica.si/Drustva>
13. Gasilska zveza Šmarje pri Jelšah. (n. d.). *GPO in PGD*. <https://www.gz-smarje.com/clani/>

Andrej Sotlar, Bernarda Tominc: Izzivi zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v Posavju – ne samo romska, a tudi romska problematika

14. Geodetska uprava Republike Slovenije. (28. 7. 2023). *Državna meja*. <https://www.gov.si/teme/drzavna-meja/>
15. Hidroelektrarne na Spodnji Savi. (n. d.). *O družbi*. <https://www.he-s.si/o-druzbi.html>
16. La. Da. (12. 9. 2022). Slovenija vse bolj odvisna od uvoza elektrike. *MMC RTV Slovenija*. <https://www.rtvlo.si/gospodarstvo/slovenija-vse-bolj-odvisna-od-uvoza-elektrike/640125>
17. Meško, G., Eman, K., Modic, M. in Hacin, R. (2024). *Policijsko delo v skupnosti in partnersko zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih*. Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
18. Nuklearna elektrarna Krško. (n. d.). *O NEK*. <https://www.nek.si/onek>
19. Občina Brežice. (2022). *Strategija reševanja romske tematike v Občini Brežice 2022–2030*. https://www.brezice.si/mma/Strategija_re_evanja_romske_tematike_veljavna_8.7.2022.pdf/2023061609131100/?m=1686899591
20. Občina Kostanjevici na Krki. (n. d.). *Društva in združenja*. <https://www.kostanjevica.si/objave/49>
21. Občina Radeče. (n. d.). *Ostala društva*. <https://www.radece.si/drustva-zveze-drustev-in-zasebni-zavodi/ostala-drustva/>
22. Odlok o ustanovitvi, območju in sedežu policijskih uprav v Republiki Sloveniji. (2023). *Uradni list RS*, (120/23).
23. Organization for Security and Co-operation in Europe. (2010). *Police and Roma and Sinti: Good practices in building trust and understanding*. OSCE Secretariat Office of the Secretary General. <https://www.osce.org/files/f/documents/b/7/67843.pdf>
24. Poklicna gasilska enota Krško. (n. d.). *PGE Krško*. <https://www.pge-krsko.si/predstavitev/>
25. Policija. (2020). *Letno poročilo o delu policije 2019*. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2019.pdf>
26. Policija. (2021). *Letno poročilo o delu policije 2020*. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2020.pdf>
27. Policija. (2022). *Letno poročilo o delu policije 2021*. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2021.pdf>
28. Policija. (2023). *Letno poročilo o delu policije 2022*. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2022.pdf>
29. Policija. (2024a). *Letno poročilo o delu policije 2023*. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2023.pdf>
30. Policija. (9. 9. 2024b). *Pregled dela policije za prvo polletje 2024*. <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/PorociloZaPrvoPolletje2024.pdf>
31. Policija. (n. d. a.). *Območje PU Novo mesto*. <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/organiziranost/policijske-uprave/pu-novo-mesto/obmocje-pu-nm>
32. Policija. (n. d. b.). *Policijske enote na območju Policijske uprave Celje*. <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/organiziranost/policijske-uprave/pu-celje/policijske-enote-pu-ce>
33. Policija. (n. d. c.). *Policijske enote na območju Policijske uprave Novo mesto*. <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/organiziranost/policijske-uprave/pu-novo-mesto/policijske-enote-pu-nm>
34. Policijska uprava Novo mesto. (11. 3. 2020). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Novo mesto za leto 2019*. https://www.policija.si/images/stories/PUNM/statistika/pdf/PUNM_LetnoPorocilo2019.pdf
35. Policijska uprava Novo mesto. (23. 4. 2021). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Novo mesto za leto 2020*. https://www.policija.si/images/stories/PUNM/statistika/pdf/PUNM_LetnoPorocilo2020.pdf
36. Policijska uprava Novo mesto. (8. 4. 2022). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Novo mesto za leto 2021*. https://www.policija.si/images/stories/PUNM/statistika/pdf/PUNM_LetnoPorocilo2021.pdf
37. Policijska uprava Novo mesto. (29. 3. 2023). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Novo mesto za leto 2022*. https://www.policija.si/images/stories/PUNM/statistika/pdf/PUNM_LetnoPorocilo2022.pdf
38. Policijska uprava Novo mesto. (6. 5. 2024). *Letno poročilo o delu Policijske uprave Novo mesto za leto 2023*. <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/organiziranost/policijske-uprave/pu-novo-mesto/statistika-pu-nm>
39. R. R. (4. 4. 2023). 11 županov JV Slovenije in Posavja želi s spremembo zakonodaje začeti reševati romsko problematiko. *Posavski Obzornik*. <https://www.posavskibozornik.si/novice/11-zupanov-jv-slovenije-in-posavja-zeli-s-spremembo-zakonodaje-zaceti-resevati-romsko-problematiko-99869>
40. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2024–2028 (ReNPPZK24–28). (2024). *Uradni list RS*, (38/24).
41. Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2024 do 2030 (ReNPVNDN24–30). (2024). *Uradni list RS*, (94/24).
42. Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-2). (2019). *Uradni list RS*, (59/19).
43. Roma Civil Monitor. (2023). *Civil society monitoring report on the quality of the national strategic framework for Roma equality, inclusion, and participation in Slovenia*. Publications Office of the European Union. <https://romacivilmonitoring.eu/wp-content/uploads/2023/05/RCM-2022-C4-Slovenia-FINAL.pdf>
44. Slovenska vojska. (n. d.). *Vojašnica Jerneja Molana*. <https://www.slovenskavojska.si/o-vojski/infrastruktura/vojasnice/dolenjska/vojasnica-jerneja-molana/>
45. Sotlar, A. (2016). Zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih – med lokalno izraženimi potrebami in pričakovanji ter državno določenimi strategijami. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: (konferenčni zbornik)* (str. 37–45). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
46. Sotlar, A. in Tominc, B. (2024). Kako široko je razumevanje varnosti v lokalnih skupnostih – stališča županov nekaterih občin v Posavju. V G. Meško in R. Hacin (ur.), *10. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: mirna, varna in inkluzivna družba ter varnost v lokalnih skupnostih: (konferenčni zbornik)* (str. 81–90). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
47. Statistični urad Republike Slovenije. (n. d.). *Posavska regija*. <https://www.stat.si/obcine/sl/Region/Index/6>
48. Tominc, B. in Sotlar, A. (2022). Trajnostni razvoj podeželja kot strateškega vira za zagotavljanje stabilnosti in varnosti družbe. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *8. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (str. 147–162). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
49. Tominc, B. in Sotlar, A. (2023). Zaznavanje varnostnih pojavov v slovenskih občinah: Je slovensko javno mnenje še vedno stabilno. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *9. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih v zadnjem desetletju* (str. 79–89). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
50. Tominc, B. in Sotlar, A. (2024). Varnostno okolje v Sloveniji: Povezanost in soodvisnost nacionalne in človekove varnosti. V G. Meško in K. Eman (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – multidisciplinarne perspektive* (str. 39–55). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

51. Toš, N. (ur.). (2021). *Vrednote v prehodu XII.: Slovenija v mednarodnih in medčasnih primerjavah: ISSP 1994-2018, ESS 2002-2016, EVS/WVS 1992-2017, SJM 2018*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, IDV, CJMMK. https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/zalozba/tos-sociolog-v-pogovoru-web_fi-nal.pdf?sfvrsn=2
52. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR). (n. d. b.). *Izpostava URSZR Celje*. <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-zascito-in-resevanje/o-upravi/urad-za-regijsko-delovanje/izpostava-urszr-celje/>
53. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR). (n. d. a.). *Izpostava URSZR Brežice*. <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-zascito-in-resevanje/o-upravi/urad-za-regijsko-delovanje/izpostava-urszr-brevice/>
54. Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti. (10. 9. 2024a). *Delovna skupina za obravnavo romske problematike*. <https://www.gov.si/zbirke/delovna-telesa/delovna-skupina-za-obravnavo-romske-problematike/>
55. Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti. (22. 1. 2024b). *Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa – Nacionalna platforma za Rome (SIFOROMA)*. <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/krepitev-nacionalnega-posvetovalnega-procesa-nacionalna-platforma-za-rome-siforoma-3/>
56. Uredba o teritorialnem obsegu upravnih enot v Republiki Sloveniji. (1994, 1996, 2003). *Uradni list RS*, (75/94, 8/96, 39/03).
57. Vlada Republike Slovenije. (7. 9. 2023). *Deseto poročilo Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti v Sloveniji: Priloga 2 - Pregled aktivnosti samoupravnih lokalnih skupnosti na področju romske skupnosti v letu 2022*. <https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/UN/Dokumenti-Romi/Deseto-porocilo/Priloga-2-desetega-porocila-o-polozaju-romske-skupnosti-v-Sloveniji.docx>
58. Vrčko, M., Pelko, N. in Jurman, D. (ur.) (2017). *Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030*. Ministrstvo za infrastrukturo Republike Slovenije. <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZI/Dokumenti/Strategija-razvoja-prometa-v-Republiki-Sloveniji-do-lea-2030.pdf>
59. Zakon o gasilstvu (ZGas-UPB1). (2005, 2019, 2020, 2022). *Uradni list RS*, (113/05, 23/19, 189/20, 39/22, 117/22).
60. Zakon o lokalni samoupravi (ZLS-UPB2). (2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2014, 2015, 2018, 2020, 2024). *Uradni list RS*, (94/07, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12, 11/14, 14/15, 11/18, 30/18, 61/20, 80/20, 62/24).
61. Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). (2006, 2017). *Uradni list RS*, (139/06, 9/17).
62. Zakon o obrambi (ZObr-UPB1). (2004, 2015, 2020). *Uradni list RS*, (103/04, 95/15, 139/20).
63. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN-UPB1). (2006, 2010, 2018, 2022). *Uradni list RS*, (51/06, 97/10, 21/18, 117/22).

Challenges of Ensuring Safety and Security in Local Communities of Posavje – Not Only Roma Issues, but Also Roma Issues

Andrej Sotlar, Ph.D., Full Professor of Security Studies, Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Slovenia. ORCID: 0000-0001-8678-4958. E-mail: andrej.sotlar@um.si

Bernarda Tominc, Lecturer, Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Slovenia. ORCID: 0009-0004-3973-5044. E-mail: bernarda.tominc@um.si

The municipality is responsible for carrying out many tasks in the broader field of security, from the organisation of municipal warden services, civil protection, fire services, to civil defence. In addition, municipalities are involved in solving problems produced by various (security) phenomena, regardless of whether they are responsible for solving them or not. This is ultimately expected of them by the local population, the state and the general public. In this regard, mayors, in particular, face numerous challenges, ranging from (non) competence, lack of information for timely and quality decision-making, to misunderstanding and non-acceptance of their opinions, decisions and measures by the broader social community. This article presents a case study of the Posavje (statistical) region, which is heterogeneous in terms of security due to its geographical location, proximity to the border, energy and transport critical infrastructure, etc. This represents a challenge for both state and local organisations for ensuring security and order, protection and rescue, as well as for the mayors themselves. The results of the study are also based on interviews with mayors of five Posavje's municipalities, so they facilitate an easier understanding of the thinking and behaviour of mayors in situations when their municipality is faced with a certain (security) challenge that needs to be solved, regardless of who is actually responsible for solving it. Migrant and Roma issues also introduce a special dynamic into the security situation. The Roma issue is far from being the only (security) challenge, but it is also too important for the competent institutions to ignore. The mayors from Posavje region therefore support the proposal for legal amendments submitted in 2022 by the mayors of eleven municipalities, which is intended to contribute to a more effective resolution of the Roma issue.

Keywords: Posavje region, municipalities, mayors, migrant issues, Roma issues, security

UDC: 351.78:323.15(497.433=214.58)